Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 184. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ВЕРЕСНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 1, 1953. No. 184. XOL. LXI.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ СУПЕРЕЧНОСТІ В ДЕМОКРАТИЧНІЙ ПАРТІЇ

СЕН. ГОЛЛЕНД ВІДМОВИВСЯ ВІД УЧАСТИ В ЗІБРАННІ ДЛЯ ПРИВІТАННЯ СТІВЕНСОНА

Вашингтон. — Сенатор Спессар Л. Голленд, демократ з Флориди, заявив вчора, що він відмовився від участи в зібранні Красвого Комітету Демократичної партії, що має відбутися в днях 14 і 15-го цього місяця в Шікаґо для привітання номінального голови Демократичної партії, Адлея Стівенсона, після його повороту з подорожі по світі. Сенатор Голленд мотивує своє рішення тим, що провід Демократичної партії не змінив свого становища в суперечних проблемах, які заставили демократів поодиноких південних стейтів віддати свої голоси в минулих виборах на президента Айзенгавера, замість демократичного кандидата Стівенсона. Рішення сен. Голленда вказує, що суперечності в Демократичній партії не тільки не злагідніли після програних виборів, але в деяких випадках ще й загострилися. Сен. Голленд заявив, що „всі зусилля привернути Солідний Південь назад до крайової партії будуть безуспішні, як довго партійна організація не вважатиме Півдня за повного партнера в укладанні політичної плятформи та у виборі кандидата на президента". Стверджується, що рішення сен. Голленда йде по лінії інших південних демократів. І так сенатор Гері Ф. Бирд, демократ з Вірджінії, який, подібно як сен. Голленд з Флориди, допоміг перехилити демократичні голоси в минулих виборах на користь республіканського кандидата ген. Айзенгавера, заявив, що він не одержав запрошення на зібрання в Шікаґо і що він „в цій хвилині не має наміру взяти участь в тому зібранні. Проте, сен. Олін Джонсон, демократ з Південної Каролайни, повідомив, що він візьме участь в зібранні в Шікаґо, якщо тільки зможе відповідно влаштуватися. Він вважає, що на тому зібранні не будуть заторкувані суперечні проблеми, що заставили деякі південні стейти зламати демократичну солідарність в минулих виборах. Натомість губернатор Південної Каролайни, Джеймс Ф. Бирнес, який теж у виборах підтримував ген. Айзенгавера, заявив, що він не одержав запрошення на зібрання в Шікаґо і що він з нього не скористав би, якби й одержав. Губернатор Бирнес та губернатор Тексасу Ален Шіверс заявили, що вони не ставляться з „ентузіязмом" до евентуальної кандидатури Стівенсона на президента країни у виборах 1956-го року. Головною причиною суперечностей в Демократичній партії були й залишилися головно розбіжні погляди на громадянські права та права стейтів.

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КАНДИДАТ НА ГУБЕРНАТОРА НЮ ДЖЕРЗІ ПІДДЕРЖУЄ СПРАВУ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ ВИЗВОЛЬНИМ ЗМАГАННЯМ

Нюарк. — „З'єдинені Держави Америки в своєму власному і в інтересі всього вільного світу, не можуть іґнорувати факту, що 45 міль. українського народу за залізною заслоною ведуть затяжну боротьбу за своє визволення з-під комуністичної диктатури і повинні дати тому народові всю можливу допомогу", — твердив минулої неділі п. Пол Тровст, республіканський кандидат на губернатора стейту Ню Джерзі. П. Тровст промовляв на прийнятті в готелі Роберт Тріт, яке влаштував стейтовий Український Республіканський Комітет з адв. Іваном Романишином на чолі. В прийнятті взяло участь коло 50 осіб і ним проводив адв. І. Романишин, знайомлячи п. Тровста з приявними та представляючи промовців. Список приявних відчитав секретар Комітету та відомий місцевий діяч з американсько-української молодої генерації, п. Андрій Кейбіда. Серію промов започаткував приявний голова Українського Відділу при Крайовому Комітеті Республіканської партії п. Дмитро Галичин. Нав'язуючи до таких республіканських приятелів української справи в стейті Ню Джерзі, як покійний сенатор Барбел, сенатори Смит і Гендиксон та теперішній губернатор Дрискол, п. Галичин висловив надію, що таким самим приятелем буде після вибору й п. Тровст, якого рекомендує українцям зокрема сенатор Смит. Інакше й не може бути, бо сьогоднішня американська політика в своїх цілях цілком покривається з тими цілями, за які так героїчно бореться український нарід. „Ми сподіваємось, Пане, що тепер, коли все ще багато американців не розуміє того, що головну загрозу для З'єдинених Держав, як і для всього світу, становить російський імперіялізм, ми матимемо у Вашій особі одним приятелем більше, який розуміє, що Америка найкраще може спричинитися для справи світового миру своїм союзом та своєю допомогою для українського та інших поневолених Москвою народів", — закінчив своє коротке слово п. Галичин. Коротко промовляли ще: п. Кедровський, п. Дембіцький, п. Григорій Герман та п. Герман, бувший директор Крайового Комітету Республіканської партії, ред. С. Шумейко й вкінці сам п. Тровст, з'ясовуючи коротко свою політичну плятформу. П. Тровст, заявляючи свою повну солідарність з концепцією американської „політики визволення", твердив, що ця політика матиме кращі результати, якщо матиме суцільну підтримку поодиноких стейтів, яку він плянує дати зі стейту Ню Джерзі. Прийняття, в якому взяли участь представники майже всіх, головно північних повітів стейту, започаткував короткою молитвою пастор Кузів, а о. Лещишин відмовив молитву на закінчення, після чого відспівано український і американський національні гимни.

ВАЖКА НЕДУГА ПРЕЗ. АНДРІЯ М. ЛІВИЦЬКОГО

Як довідуємось, Голова Закордонного Державного Центру Української Народньої Республіки, президент Андрій Миколаєвич Лівицький, важко недужий. Після частинного паралічу, він був змушений піддатися важкій операції ноги. Стан здоров'я недужого дещо поправився, але з уваги на його пізній вік є далі поважний. През. А. М. Лівицький має тепер 74 роки. Він був міністром справедливости й міністром закордонних справ в уряді УНР на рідних землях та прем'єром уряду на вигнанні, і — за законом Ради Республіки — прийняв після смерти С. В. Петлюри титул голови Директорії У.Н.Р.

ЗАГОСТРИВСЯ ЮҐОСЛАВСЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ СПІР ЗА ТРІЄСТ

Београд. — Державне београдське радіо оскаржило Італію в тому, що вона хоче витворити на спірній території Трієсту „воєнну атмосферу", висилаючи туди військові контингенти. Водночас воно рішуче заперечило, начебто Юґославія задумувала проголосити анексію у т. зв. зоні „Б", що тепер є під тимчасовою юґославською окупацією. Італійці, з свого боку, обвинувачують Юґославію в бажанні створити на території вільного міста доконаний факт, інтерпретуючи в той спосіб пресову реакцію в Юґославії на останню промову нового італійського прем'єра Пеллі, що піддержувала претенсії Італії до Трієсту. З свого боку італійські ліві соціялісти й комуністи, які воюють з урядом Пеллі, оскаржують його в тому, що, скріплюючи італійську залогу в частині Трієсту, де знаходяться італійці, він наслідує „авантюру д'Анунчіо", італійського письменника й політика, що після першої світової війни зайняв був порт Фіюме і розкидав летючки над Трієстом, який до першої світової війни був в руках Австрії. — Юґославський міністер закордонних справ Беблер закинув Англії, що вона піддержує Італію в її замірах щодо Трієсту.

ЧЕРВОНІ КИТАЙЦІ ОКУПУВАЛИ ПІВНІЧНУ КОРЕЮ

Панмунджом, Корея. — Свідчення звільнених з комуністичного полону альянтських вояків потверджують інформації альянтської розвідки, що ціла Північна Корея практично окупована китайськими комуністами, які нещадно грабують та гноблять корейське населення, відбираючи від нього харчі, одяг і навіть доми. Альянтська розвідка мала ці інформації ще перед тим, заки почалась виміна полонених. Згідно з цими інформаціями, корейці в північній частині країни не мають жадного голосу. Червоні китайці контролюють всі ділянки політичного, господарського й суспільного життя, вдержуючи, для замилювання очей, маріонетковий північно-корейський уряд. Звільнені полонені потверджують і доповнюють ці вістки. Вони говорять, що китайці ставляться з великою погордою до корейців, які відплачуються їм тим самим. Серед корейського населення панують злидні. Деякі полонені, що вміють читати по-корейськи, бачили в Північній Кореї написи на мурах: „Китайці, забирайтесь додому!" Альянтські полонені мали в таборах кращі харчі, ніж корейці. Дещо зі своїх харчів полонені передавали місцевому цивільному населенню, що викликало велику лють у китайських вартових і вони знущались над тими корейцями, часто жінками й дітьми, які приймали харчі. Північно-корейське цивільне населення, як тільки дозволяли обставини, всіляко виявляло свої симпатії до альянтів.

Комуністи звільняють більше полонених, як обіцяли

Токіо. — Коло 1,200 альянтських полонених некорейців привезено до комуністичного табору, розташованого за 7 миль від вимінного пункту. Між тими полоненими є буцімто чимало таких, які були засуджені комуністами на в'язничні кари за різні „провини", і то безпосередньо перед підписанням договору про перемир'я. Оповідають це альянтські поворотці. Американські зв'язкові старшини рахують, що вернеться на яких 500 американців більше, як спершу заповіли були комуністи. Більшість з тих полонених належить до списків осіб, що „пропали у бойовій акції".

Тим часом у 26 дні виміни комуністи звільнили 150 американців і 250 південних корейців. Загалом на всіх 4,591 альянтського полоненого, що комуністи обіцяли звернути, тільки 700 залишилось ще по комуністичному боці. Комуністи заявили, що повернуть всіх 12,777 полонених, включно з південними корейцями. Залишились ще 1,761. Альянти повернули 60,400 комуністичних полонених на всіх 74,500 північних корейців і китайців, що їх мають відіслати назад. Майже 3,000 полонених американців приїхали вже до ЗДА, або знаходяться в дорозі. Останнім транспортом відлетіли до ЗДА 76 хворих колишніх полонених. Вперше комуністи звернули 90 сержантів і старшин нижчих ступенів, як також деяку кількість летунів. Цю категорію полонених комуністи задержували найдовше.

48 стейтів зібрали рекордовий податок

Вашингтон. — Статистичне Бюро повідомляє, що в минулому фінансовому році, який закінчився 30. червня ц. р., 48 стейтів ЗДА зібрали рекордову суму податків — 10,542,000,000 долярів. Ця сума більша на 685,000,000, або 7 відсотків, від суми податків у попередньому році. Якщо цьогорічну суму зібраних стейтами податків порівняти з 1942 роком, то вона буде на 170.1 відсотка більша, бо тоді стейти зібрали були тільки 3,903,000,000 долярів. Причина зросту зібраних податків лежить не в тому, що громадяни платять вищі податки, а в тому, що господарська активність і ціни підвищились. Ця сума податків не включає ще тих податків, які збирають місцеві уряди. Ця сума майже така сама, як податки, вплачені стейтам. Стейт Ню Йорк зібрав 1,117,000,000 долярів податку, Ню Джерзі — 189,000,000 долярів, Конектикат — 138,000,000 долярів.

Повітряні сили отримали 10,000 ракетних літаків

Вашингтон. — Відділ публікації дирекції Об'єднання летунської промисловости сповістив, що за останніх десять років летунська промисловість постачила Повітряним Силам країни 10,000 ракетних літаків. Окрім того, Повітряним Силам постачено в тому ж часі 40,000 ракетних моторів. У це число не враховані ракетні літаки, що їх збудовано для фльоти та для союзників, а їх є додатково „кілька тисяч". У справозданні підкреслюється, що тепер більше як половина продукції летунської промисловости припадає на ракетні літаки, і що сьогочасні літаки, будовані для Повітряних Сил, порушуються ракетними моторами. Хоч ракетні літаки впроваджено в летунстві ЗДА лише десять років тому, проте для них вже працює величезна промисловість, яка будує багато зразків цього роду літаків.

Німецькі соціялісти домагаються ґарантій для кордонів Німеччини

Бонн. — Західньо-німецькі соціял-демократи висловлюються проти включення Німеччини в західньо-европейський оборонний фронт, як цього хоче канцлер Аденауер, — зате вони висунули тепер концепцію, щоб усі чотири великодержави (ЗДА, Англія, Франція і Совєти) окремою заявою чи пактом ґарантували об'єднаній Німеччині, що вони не порушать її державних кордонів. Німеччина мала б своє власне військо, але не зв'язане військово-політичним пактом, з ні одною великодержавою. Таку концепцію проголосив Фріц Гайне, речник німецьких соціялістів. Він покликався при цьому, як на зразок для Німеччини, на Швецію і Швайцарію. Це не значить, казав він, що Німеччина не мала б права входити в ніякі союзи, але ті союзи не повинні мати характеру бльокування з кимсь проти когось. Водночас Гайне рішуче заперечив, начеб то німецькі соціял-демократи погодились на переговори з сх.-німецьким комуністичним урядом щодо вступних заходів для переведення демократичних виборів у цілій Німеччині. Він тільки признав, що для таких виборів мусить бути створена мішана комісія. — Становище німецьких соціялістів дуже наблизилось до становища Совєтів та англійських лейбуристів, які віддавна вимагають, щоб з'єднана Німеччина була „невтралізована", що в практиці виключало б можливість участи Німеччини в оборонному пакті атлантійських держав. Ще 10 березня совєтський уряд в ноті до альянтів визнавав Німеччині право на власну армію, але з умовою, щоб вона не входила в коаліцію з котрою будь державою, яка виступала проти неї в 1945. Німецькі вибори, що відбудуться 6 вересня, дадуть ясний образ настроїв і поглядів широких німецьких мас, як вони ставляться до цієї центральної і найважливішої німецької проблеми.

Корейці бажають ген. Ван Фліта за дорадника

Об'єднані Нації, Н. Й. — Південні корейці мають мінімальні вимоги: щоб Корея була об'єднана під проводом президента Синґмана Рі і щоб з північної її частини забралися геть китайські війська, — так заявив Ю Чанґ-янґ, корейський амбасадор в ЗДА. Він заявив, що корейський нарід привітав би з захопленням призначення генерала Ван Фліта, колишнього командувача 8-ої американської армії, на головного американського військового дорадника у Кореї. Щоб забезпечити Корею від можливости нової аґресії, сказав корейський амбасадор, треба створити на корейсько-манджурському кордоні буферну смугу, що в ній перебувала б альянтська залога. Д-р Янґ виступав у радіовисильні Нешенел Бродкестінґ Компані в серії передач „Зустріч із пресою". Він рішуче заперечив, начебто Південна Корея мала замір саботувати найближчу політичну конференцію або задумує самовільно відновлювати воєнну акцію.

Зменшення ставок від асекурації авт

Ню Йорк, Н. Й. — 213 аґенцій погодилися зменшити ставки від асекурації за відповідальність водіїв і власників авт. На основі цієї договоди, дорослі власники авт — платитимуть на 15% менше, а молоді власники авт — до двох разів більше. З цього обниження ставок скористає майже половина дотеперішніх власників авт. Це буде перше зменшення ставок від асекурації авт по закінченні другої війни. Від 1945 до 1952 року ставки за асекурацію за відповідальність водіїв і власників авт зростали сім разів. Нові ставки зобов'язуватимуть від тої хвилини, коли асекураційні товариства дістануть на це згоду відповідних стейтових урядів. В стейті Ню Йорк нові ставки зобов'язуватимуть через місяць. Досі власники авт асукурувалися на основі трьох груп а при нових ставках таких груп буде сім. Досі власник авта платив 144,40 доляра, асекуруючись за відповідальність при ушкодженні котроїсь особи від 10,000 до 20,000 долярів, і при ушкодженні власности до $5,000, а згідно з новими ставками платитиме тільки 123 доляри.

Рекордова спека в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. Вже шостий день панує в Ню Йорку спека. Термометер показує понад 90 степенів. При цьому Бюро Погоди занотувало кілька рекордів. 29 серпня був подвійний рекорд, бо в цей день температура досягла 97.3 степеня, що було найвищою температурою в цьому році й одночасно найгарячіший в історії Ню Йорку день 29 серпня. 30 серпня термометер піднісся до 95.5, що було найвищою температурою в цьому дні, відколи почали нотувати погоду. Але мала вологість повітря і вітер дозволяли людям легше зносити нечувану довгу спеку. Бюро Погоди заповідає, що спека триватиме далі, але вологість повітря збільшиться. Мешканці Ню Йорку можуть потішатися тим, що і в Филаделфії та Нюарку температура дійшла до 100 степенів, а в деяких місцевостях Ню Джерзі термометер показував навіть 102. Мешканці Ню Йорку втікали з гарячих вулиць міста на пляжі. Раковей пляжу відвідало 1,200,000 нюйоркчан, Коні Айленд — 150,000, а інші по 100,000 і менше.

Англійський архиєпископ адвокатом Совєтів і червоного Китаю

Лондон. — Д-р Сиріл Ґарбет, архиєпископ Йорку, що займає в церковній ієрархії Англії найвище становище після архиєпископа кентерберійського, виступив із гарячою обороною червоного Китаю, як кандидата до Об'єднаних Націй, та концепції розмов із Совєтами, як це пропонував колись Черчил. Він виступив також проти становища ЗДА у цій справі і заявив, що коли б Америка спричинилася до невдачі політичної конференції у справі Кореї й виступила активно проти Китаю, то це був би „страшний удар для співпраці у світі".

Мосcадек хотів завести в Ірані республіку

Теґеран. — Новий іранський уряд дістав докази про те, що скинений із прем'єрства Моссадек організував проголошення в Ірані республіки і скасування монархічного режиму. Моссадек розіслав був уже всім місцевим органам влади обіжника, приготовляючи їх на можливість переведення плебісциту у справі скасування монархії. Іранський уряд поставить Моссадека перед воєнний суд тому, що від 16 до 19 серпня, коли відбувалися траґічні події, що спричинили спершу втечу шаха за кордон, потім уподак Моссадека, — в Теґерані проголошений був винятковий стан. Уряд відновив персональний склад Найвищого Суду й Найвищого Дисциплінарного Суду, що його змінив був Моссадек, обсадивши своїми людьми. Уряд оскаржує Моссадека також у протизаконному друкуванні паперових грошей і обниженні цим вартости валюти. Він робив це на пораду Гляймара Шахта, відомого німецького економіста, гітлерівського міністра фінансів, що був короткий час фінансовим дорадником іранського уряду.

Канада занепокоєна становищем ЗДА до Індії

Оттава. — У Канаді, оскільки це можна судити з голосів преси, громадянство дуже цікавиться справою участи Індії в мирових нарадах щодо Кореї й занепокоєне рішучим становищем ЗДА проти участи Індії в цій конференції. Становище громадянства впливає на політику уряду, який намагається затримати рівновагу між традиційним прив'язанням до Західньої Европи, з якою Канада перебуває в тісних взаєминах, як член Британської Спільноти Народів, і добросусідським відношенням до ЗДА, що посилюється спільними економічними та стратегічними заінтересованнями. Польовий маршал Монтґомері, що тепер перебуває в Канаді, виголосив у минулу п'ятницю в Торонті промову, у якій закликав Канаду якнайтісніше триматися Британської Спільноти Народів і у справах Азії провадити самостійну політику, не зважаючи на становище Вашинґтону. Подібні голоси погоджуються з становищем канадійського націоналізму, який тут швидко росте, бо ця країна з дуже не численним населенням, має велике значення в теперішньому світі своїм важливим географічним положенням та величезними природними багатствами, відкритими в її надрах.

Велика повідь у Тексасі

Раптові дощі, що впали в Тексасі і тривали цілий тиждень, спричинили розлив річок і змусили місцеве населення втечею шукати рятунку. Як сповіщають з міста Даллас, вже біля п'ятьох тисяч осіб залишили свої доми, що знаходяться на обширі, загроженому повіддю. У Робставні біля двох тисяч осіб скупчились на підвищених місцях, бо всі долини залиті водою. Тексас, як і інші південно-західні стейти, останні роки дуже потерпів від посухи і тим раптовніша була для населення небезпека повіді. Ріки, що ще недавно мали дуже знижений рівень, виходять з берегів і загрожують щораз дальшим околицям, при чому особливо небезпечне положення створюється в околицях Ріо Ґранде. Шкоди, спричинені повіддю, великі й нині ще не можуть бути обчислені.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ МИСТЕЦЬКО-ПРОГУЛЬКОВОЇ ІМПРЕЗИ ХОРУ „ДУМКА"

Традиційна що-річна прогулянка кораблем по Гадзоні, влаштовувана Хором „Думка" в Ню Йорку, відбулась в неділю 30-го серпня з великим мистецьким і моральним, а також матеріяльним успіхом. Присутніх на кораблі „Пітер Стайвезент" було поверх 1,900 душ, з усіх кругів і верств української громади, не тільки Ню Йорку, але й далеко віддалених місцевостей. Привітав на кораблі цю численну громаду при виїзді з порту, голова Хору, інж. Овадца. Пополудні, в Індієн Пойнт, куди приплив прогулянковий корабель, відбулася багата змістом мистецька програма, що ділилась на поважно-побутову й веселу ревієву частини. Хор „Думка" у повному своєму складі під управою п. О. Микитюка започаткував і закінчив строфами чудової пісні „Жнива" обжинковий обряд, що його виконувала в оригінальних сільських костюмах мішана „16-ка" „Думки", під керівництвом мгра Л. Крушельницького. На другу частину склалася гумореска „Обжинки в Совєтах", виголошена автором, М. Понеділком, потім „Актуальні коломийки" пера І. Керницького у виконанні жіночого ансамблю 9-ти панночок, „Лінивий Жнець", хореографічно - музична сценка Д. Садченко, А. Свинаренко й М. Понеділок, укладу Р. Петріни, Львівські Коломийки" (В. Гентиш, М. Приплесь і Б. Каратницький) і — на закінчення „Слово старого іміґранта" І. Керницького. Конференс'єрку провадив І. Кедрин - Рудницький. Хор „Думка" записав ще один свій успішний виступ, як установа, що плекає співочу й товариську культуру. Він виступить найближчим разом із великим концертом у залі „Тавн Гол" в Ню Йорку 26 серпня ц. р.

Стассен стверджує добре економічне положення Европи

Ню Йорк. — Директор Адміністрації Закордонних Операцій, Джералд Стассен, повернувшись з Парижу, мав розмову з представниками преси на міжнародньому нюйоркському летовищі Айдлевайлд. В Парижі Стассен був присутній на нараді шефів закордонних справ Західньої Европи й Організації Північно - Атлантійського Пакту й виніс враження, що економічне положення Західньої Европи „дуже добре". За думкою Г. Стассена, більше допомоги із ЗДА може бути тепер призначено країнам Близького і Далекого Сходу.

В АМЕРИЦІ

● **Апеляційна комісія** Вермонтського університету порадила звільнити викладача університету Алексея Новікова, — який відмовився відповідати про свої зв'язки з комуністами. А. Новіков заявив лише, що він тепер не комуніст.

● **До жертв задухи**, що панує в обширі Ню Йорку, долучився керівник готелю „Пляза", що вискочив з вікна 16 поверху. Перед самогубством, він запитався одного з працівників готелю, як на нього діє спекота.

● **У Клівленді** закінчився великий страйк 25,000 робітників ґумової промисловости. — Страйкарі добилися значної підвишки платні.

● **Міхаель Струкоф**, винахідник в ділянці вантажних літаків, отримав 1,750,000 долярів за відступлення своїх прав щодо військового транспортового літака „С-123". Права Струкофа переймає компанія Кайзера.

● **15 працівників** державної друкарні переведені тимчасово на працю в Конгресову Бібліотеку. Там вони не матимуть доступу до секретних документів.

В СВІТІ

● **Французи в Індо-Китаї** ведуть дальший наступ в районі дельти Червоної ріки. Вони оточили коло 1,000 комуністичних диверсантів. В останніх 48 годинах вбито понад 120 комуністів і коло 200 взято в полон.

● **Араби обвинувачують** жидів в аґресивних замірах, супроти арабських держав. Жиди, мовляв, зосередили поважні військові сили довкола Єрусалиму і вздовж демаркаційної лінії. Арабська Ліґа домагається, щоб зовнішний світ ужив заходів проти цих жидівських приготувань, поки не буде запізно.

● **Японські концерни** сталевої залізної промисловости відмовилися спроваджувати надалі вугілля з Китаю. Вони запевняють, що вугілля, яке видобувають та експортують китайські комуністи, такої поганої якости, що не надається для важкого промислу.

● **Антоні Іден**, англійський міністр закордонних справ, прибув до Греції на три-тижневе перебування.

● **Західньо - німецька поліція** арештувала понад 2.000 комуністів, що прибули останнім часом до Західньої Німеччини. — Знайдено при них багато пропаґандивної літератури, призначеної для баламучення людности напередодні виборів, що відбудуться 6 вересня. Неповнолітніх комуністів поліція відставила до східнього кордону.

● **Михаїла Алексєєвіча Меншікова** призначено новим совєтським амбасадором в Індії. Таким чином дотеперішній амбасадор Іван Венедіктов, що його називали в Індії „мужицьким амбасадором", підпав під „чистку", або дістав „інше призначення."

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АГРЕСОРИ Й ОБОРОНЦІ

Об'єднані Нації остаточно вирішили справу корейської конференції. Їхнім завданням не було ані скликати конференції, ані визнавати її місця та її учасників, а тільки рекомендувати її характер та учасників. Кінцеве рішення в тій справі залежить, згідно з договором про перемир'я, від „воюючих сторін", себто країн, які по одному чи другому боці брали активну участь в корейській війні.

Під час нарад в цій справі у Генеральній Асамблеї було властиво три табори: два альянтські й один комуністичний. Один альянтський табір, очолюваний З'єдиненими Державами Америки, стояв на становищі, що в корейській конференції повинні брати участь тільки ті країни, які брали активну участь у війні, і був проти участи Індії в тій конференції, але погоджувався на участь Совєтського Союзу, якщо його до тої участи запросить „друга сторона", себто агресори. Другий альянтський табір, очолюваний Британією, волів, щоб корейська конференція відбулася при „круглому столі", отже, щоб в ній не було „сторін", і рекомендував до участи в конференції запросити Індію. Комуністичний табір, очолюваний Совєтським Союзом ,мав свої власні пропозиції, рекомендуючи до участи в конференції шість „воюючих" та дев'ять „невтральних" країн і пробував погрожувати, що коли Об'єднані Нації їх не приймуть, то комуністи готові взагалі не взяти участи в конференції, яка в такому випадку, очевидно, не могла б відбутися.

Совєтські пропозиції не мали жадних виглядів на те, щоб Генеральна Асамблея могла їх прийняти, а компромісові пропозиції одної альянтської групи не дістали потрібної більшости двох третих голосів, і у висліді перемогла на цілій лінії американська концепція. Виступаючи проти участи Індії, американський представник виразно підкреслив, що не тільки не має нічого проти Індії, як такої, навпаки — „американський нарід і уряд ставляться до Індії з великим подивом", але він тим не менше обстоював принцип, що участь в конференції повинні брати тільки ті країни, які воювали.

Таке американське становище до Індії ще тільки підкреслює прийняту Об'єднаними Націями американську резолюцію відносно Совєтського Союзу. Виступаючи проти участи Індії, Америка погоджувалася на участь Совєтського Союзу, додаючи до того як передумову, щоб совєтський представник на тій конференції сидів по боці агресорів. Об'єднані Нації цю пропозицію й це застереження прийняли, потверджуючи цим ще раз формально, що вони вважають Совєтський Союз за агресора.

Того, здається, тільки й бажала собі Америка. Вашингтон бо знає, що червоні північно-корейські й китайські представники не зроблять ні одного кроку й не промовлять на тій конференції ні одного слова, не „порадившись" раніше Кремля, себто не вислухавши його інструкцій. Але Америці могло й повинно залежати на тому, щоб в історії Москва була записана на тому місці, де вона стоїть, отже по боці агресорів. Китайські й північно-корейські комуністи почали свою агресію проти Південної Кореї тільки з наказу Москви, вони в самій війні користувались совєтською зброєю ,совєтськими гарматами й літаками, вони виконували складені в Москві стратегічні пляни, практично вони були тільки сліпим знаряддям Москви, отже й на тій мировій конференції повинна бути Москва в таборі агресорів, до якого вона належить і який очолює. В цьому рішенні треба добачувати найбільший позитивний успіх теперішньої сесії Генеральної Асамблеї.

Все ж таки цей успіх не цілком рекомпенсує й деякі від'ємні для табору оборонців сторінки нарад, до яких в першу чергу належить розбіжність думок в самому альянтському таборі. Обстоювана на тій конференції З'єдиненими Державами Америки концепція двох таборів — табору агресорів і табору оборонців — така ясна й очевидна, що опозиція Британії й інших в тій справі виглядає досить дивно й незрозуміло. Це тим більше, що Британія останнім часом зайняла подібно ж дивне становище і в низці інших справ, зв'язаних з совєтською агресією та західньою обороною. В світлі того треба признати повну рацію Адлеєві Стівенсонові, переможеному на останніх вибарах номінованому голові опозиційної Демократичної партії, який, повернувши з поїздки по світі, твердив, що, в інтересі нашої власної національної безпеки та оборони вільного світу, західня дипломатія повинна звернути головну увагу на усунення розбіжностей між самими альянтами і на повну консолідацію табору оборонців в обличчі постійної зростаючої загрози збоку комуністичних агресорів.

ЕВОЛЮЦІЯ СОЦІЯЛІЗМУ

Соціялістична доктрина, з її вимогами усуспільнення засобів продукції, проповідуванням „клясової боротьби" і т. п., відіграла важливу ролю в суспільному розвитку з кінцем минулого та головно в першій половині цього століття. Довший час вона електризувала головно европейське робітництво та відіграла рішальну ролю, хоч і в спотвореній формі, у встановленні комуністичної диктатури в евразійському Совєтському Союзі. Останній звіт Генеральної Ради Британійських Професійних Спілок виявляє, що сьогоднішній соціялізм еволюціонує і поступово перевіряє своє становище в поодиноких справах відповідно до здобутої практики та досвіду.

Генеральна Рада Британійських Професійних Спілок, як і взагалі робітничий рух Британії оформлені політично в Лейбуристській партії, що була при владі від закінчення другої світової війни аж до останніх виборів, які передали владу знову в руки консерватистів. Лейбуристи, бувши при владі, почінали переводити поступово деякі соціялістичні реформи, головно щодо усуспільнення поодиноких ділянок індустрії. Теперішній звіт Ради Профспілок ще заступає деякі соціялістичні принципи в теорії, але не виявляє вже більшого ентузіязму до їх практичного здійснення. Обстоюючи сам „принцип" усуспільнення індустрії й сільського господарства, звіт уже стверджує, що на такому усуспільненні може потерпіти продукція, бодай „тимчасово". В звіті теж стверджено, що справа суспільнення не є занадто „популярна" і що саме усуспільнення й контроля робітництва над засобами продукції в жадному разі не розв'яжуть проблеми затруднення й заробітньої платні.

Звіт Ради Профспілок в багато дечому різниться від проголошення Лейбуристською партією „Виклику Британії", приготованого під натиском ліво - радикальних елементів з групи Бевана. Але й в цьому „Виклику" вже помічена величезна еволюція та зміна соціялістичної доктрини, дарма що той „Виклик", як згадано, був приготований під впливом найбільш лівих між европейськими соціялістами. У „Виклику" вже немає домагання на „суспільну власність всіх засобів продукції", як це було досі ,а тільки рекомендується усуспільнення важкої та деяких ключевих індустрій, хоч і пропонується відповідну „контролю" та „плянування" 'для всього господарства. Проте, найважливішою зміною в доктрині англійських соціялістів є таки відступлення від всевладної досі догми „боротьби кляс".

Подібне пробудження із соціялістичних мрій спостерігається і в інших країнах Европи. Соціялісти Франції, Німеччини, Австрії, Італії та інших країн не тільки вважають за закінчену проблему усуспільнення поодиноких ділянок господарства в їхніх країнах, але в деяких випадках спостерігається вже навіть тенденцію передати приватній власності деякі з уже усуспільнених ділянок господарства.

Для безстороннього спостерігача легко збагнути причини тієї еволюції й тих змін в соціялістичних колах. Ті причини треба добачувати не тільки в спотворенні соціялістичних ідей в Совєтському Союзі, але головно — в базованому на багатьох інших практиках досвіді, що всяка концентрація влади й контролі в руках людей, які творять „уряд", неодмінно веде до тиранії та нужди ,як це сталося в Совєтському Союзі чи в закрашених на соціялістично нацистичному режимі в гітлерівській Німеччині, або фашистівській Італії. Натомість розважні люди серед самих соціялістів приходять до переконання ,що можливе в кожночасних обставинах максимальне розгорнення приватної ініціятиви й приватної енергії, включно з приватними капіталами, дає далеко більші можливості розвитку й добробуту.

Все ж таки з жалем спостерігається, що ця еволюція в соціялістичній теорії не збільшила европейського резистансу проти комунізму, як такого. На Заході все ще є деяка кількість людей, навіть провідних і відповідальних, які вважають, що коли б комунізм навіть переміг в Західній Европі, то буде це не совєтсько - російський комунізм, а „інший", „західній". Американські спостерігачі вважають, що це новий европейський самообман, дуже часто хитро піддержаний в очах соціялістів Кремлем, що міг би легко призвести до нового нещастя й нової катастрофи.

МАЛЕНКОВСЬКИЙ ЗАКОН

З невиразних вісток, що пробивалися в совєтській пресі після смерти Сталіна, виходило, що кремлівські верховоди нібито вирішили дещо послабити тиск економічного преса в сільському господарстві. Зокрема, згадувано про полегші на т. зв. присадибних ділянках колгоспів — клаптиках землі, що їх дозволено тримати селянам для власного вжитку. З тих скупих вісток совєтської преси будовано всілякі припущення щодо дальшої ліберальної політики Кремлю всередині й назовні.

А проте, всі уступки диктаторської кліки виявились блефом. Вже з того, що приносять останні газети, виразно видно, що Маленков — таки справді вірний учень Сталіна і від визначеної ним генеральної лінії не думає відходити. Та ба, як виходить, він з перших же кроків свого диктаторства намагається перевершити вчителя.

9-го серпня „Правда" друкує ухвали Верховного Совєту СССР, що зібрався був у Москві, щоб обговорити всі зміни, пороблені в державі Маленковим і компанією за час після смерти Сталіна. Як то й личить совєтському „парляментові", одноголосно й без дискусій схвалено віддання Берії під суд, а призначення на його місце Круглова; стверджено перейменування партії з ВКП(б) на КПСС, зміни в міністерствах і т. ін. Зайва річ казати, що всі ці ухвали, не питаючи згоди Верховного Совєту, свого часу ухвалено було в вузькому товаристві.

Нове, що вичитуємо в газеті, — це закон про „оподаткування присадибної землі, що перебуває в особистому користуванні колгоспного двора".

Отже, мова про присадибні ділянки, що нібито з них мав розпочинати свої ліберальні реформи Маленков. Як читаємо в „Правді", депутати Верховного Совєта „зустріли цей закон гарячим схваленням".

Економісти, агрономи та інші фахівці сільського господарства обчислять той страшний податковий тягар, що його новий диктатор поклав на шию українському селянинові цим законом. Не будемо вдаватися до статистичних обчислень ,а лише витягнемо найбільш маркантні місця з цього „Закону про сільсько-господарський податок", щоб збагнути нові злигодні, які він зі собою приносить українському народові.

У статті 5-й цього закону читаємо: „Господарства колгоспників, окремі члени сім'ї яких без поважних причин не виробили в минулому році встановленого мінімуму трудових днів у колгоспі, сплачують податок з підвищенням на 50 процентів".

Драконівська суть цієї статті розкривається в повній мірі, коли взяти під увагу, що колгоспник, який не виконав належної кількости трудоднів, є вже караний тим, що він не дістане з колгоспу повного приділу збіжжя та інших продуктів, що його дістав би, якби встановлений мінімум трудоднів виконав. Отже, новий маленковський закон карає колгоспника подвійно!

Чи можливе таке в законодавстві будь-якої іншої країни, крім Совєтського Союзу? Уявім собі такий неймовірний приклад: уряд ЗДА видає закон, згідно з яким робітник, що не виконує продукційних норм у фабриці, карається підвищенням податку на його власний городець, де він плекає для себе капусту, картоплю та помідори.

Та це ще не все. Новий закон за невироблення котримсь і членів родини належних трудоднів у колгоспі, як сказано, карає всіх членів родини. Значить, кожний член родини мусить пильнувати за всіма іншими, щоб вони йому не пошкодили. Інакше кажучи, новий закон вербує з-поміж членів кожної колгоспницької родини наглядачів і підганяйл, колгоспних сексотів, а тим самим розкладає родину колгоспника, завдаючи їй ще й моральної шкоди.

Ситуацію, яка створилася у повоєнних роках в українському селі, дещо розкриває стаття 7-а закону. В ній сказано: „Господарства, що вибули або є виключені в поточному році з колгоспів, сплачують податок на однакових підставах з одноосібними селянськими господарствами, незалежно від часу вибуття з колгоспу".

Що це за господарства, які „вибули з колгоспу"? Якщо це господарства, власники яких виїхали з села до міста, щоб працювати в промисловості — то для чого їх оподатковувати, як одноосібників, тобто як „ворогів народу", а фактично — доводити їм „плян до двору"? Відомо, що органи совєтської влади свого часу широко пропагували перехід селян з села до міста для роботи в міській промисловості, заохочуючи для цього всіляко. Значить, це якась інша категорія людей, яка не по-доброму кидає колгоспи. І мабуть численна категорія, бо інакше не присвячувалося б їй у законі спеціяльного артикулу.

А що це за господарства „виключені з колгоспів"? Тобто, говорячи прямою мовою, позбавлені всіх громадянських прав, із забороною вступати до будь-якого іншого колгоспу. Чи не є це всі оті репресовані в повоєнному часі люди за їх „льояльність до окупанта" і всі оті вивезені примусово до Німеччини, що потім репатріювались, вірячи в те, що совєтська влада „переродилась"?

З того, що новий закон присвячує одну з основних своїх статтей вибулим і виключеним з колгоспів, видно, що московська диктатура має з ними великий клопіт.

Далі читаємо в новому законі про „окремих працездатних членів сім'ї, які не є членами колгоспу або вибули чи виключені з колгоспу і не працюють по найму". — Що це ще за люди в совєтській країні, що не хочуть працювати ні в колгоспі, ні на фабриці? А цим людям також присвячується окрема стаття, і через них на весь колгоспний двір підвищується податок аж на 75 відсотків!

Цікавий ще в законі розділ про „пільги по сільсько - господарському податку". Хто і за які заслуги дістає ці пільги?

Як виходить, група ця дуже обмежена. Згідно з ст. 14 звільняються, зокрема, від податку „господарства колгоспників, член сім'ї яких перебуває на службі в радянській армії, якщо в сім'ї не залишилось інших працездатних, крім дружини або матері військовозобов'язаного, що має дітей віком до 8 років".

Направду — пільги! „Ущасливлена" совєтською владою жінка з малими дітьми і старою матір'ю чи батьком звільняються від податку з малесенького городця коло хати! Або пункт „б" цієї ж статті, що також звільняє від податку „господарства, до складу яких входять інваліди вітчизняної війни 1-ої групи, при наявності в сім'ї тільки одного працездатного".

Бувший червоноармієць з відірваними десь під Сталінградом руками чи ногами (бо ж з одною рукою чи ногою ще не є інвалід 1-ої категорії), що його утримує жінка або мати — мусить бути дуже вдячним режимові, в обороні якого утратив ноги чи руки.

Та особливо знаменна стаття 16-а закону, яка зовсім звільняє від податку всіх учителів, агрономів, лікарів, державних інспекторів, директорів по політичній частині, інженерів та інших громадян, виписаних на довгому списку.

Ми, звичайно, не є проти учителів, не є проти агрономів чи лікарів. Життєвий рівень під совєтами у них низький і звільнення їх від податку дещо облегшить їм існування. Але він далеко вищий від життєвого рівня звичайного колгоспника, та ще й обтяженого родиною, який існує і утримує родину лише з зароблених у колгоспі „трудоднів" та з присадибної ділянки. Звільнення зазначеної вище категорії громадян від податку і перенесення всього поподаткового тягару на „сіру колгоспницьку масу" — свідчить про те, що, започатковане Сталіном, поглиблює Маленков розшаровування підсовєтського населення на найвищих, середніх і найнижчих, внаслідок чого вже постало нове кастове суспільство, своєю структурою дуже близьке до суспільства старої Індії чи Єгипту. Найвища каста — панує, середня — повчає і керує і найнижча — працює.

Як жалюгідно виглядає гасло большевиків про „безклясове суспільство"!

В. С-ко

СОВЄТСЬКИЙ ГОСТИНЕЦЬ НІМЕЦЬКІЙ МОЛОДІ

Щоб і німецька молодь могла потішитись якимись совєтськими „благами" та радіти московським мистецтвом, розбудовано у совєтській зоні Німеччини величезними коштами дитячі театри та кіна. У дитячому „Театрі приязни" в східньому Берліні іде фільм „За мир". Німецькі комуністичні критики, захлистуючися із захоплення, пишуть: „Такі фільми стають загальною мрією дітей".

І як же не мріяти дітям, як по ночах не спати ,коли чують вони, як із-за білого полотна несеться пискливий голосок: „Як гарно воно було б збудувати для цілого нашого гурту великий човен, набрати хліба, риби та солодощів і поплисти аж у Совєтський Союз".

Але ті мрії є тільки мріями, бо повчає дітвору „герой родіни" такими словами: „Ні, Віллі, російські робітники вибороли для себе щасливе життя самі. Вони нікуди не плили і не їхали. І я бажаю, щоб і у вас було так гарно жити, як в Совєтах".

Або фільм „Вперед, відважні"! Аж душа радіє, як цей фільм, що його авторами є два московські специ від таких „кавалків", А. Сак та І. Кузнецов, виводять на полотно дітей, які тріюмфують над злобою старших. Юнак, який досягає уже рукою до шкільної таблиці, пише на ній „Ленін", а дітвора аж шаліє з радощів та захоплення, що „реакційний" вчитель не може цього стерпіти.

Або: які групи дітей воюють між собою за всіма правилами дитячої стратегії. Одна група з дітей робітників в якійсь французькій пристані виписує таємно на мурах та парканах страйкові кличі і голубів миру, а у вільних хвилинах слухає побожно московську радіовисильню. Натомість друга група дітей, сини та доньки багатіїв, граючись нібито в індіян, на ділі є політичними агентами, і доносять поліції про все, що робить перша група.

І ці обидві групи ніколи не говорять про дитячі справи, а лише про речі, як достава зброї до В'єтнаму. Шкільна наука у них не така, як на „гнилому Заході". Бо, приміром, вчитель каже: „Діти, ви повинні пам'ятати, що нашу свободу завдячуємо ми американцям". Діти: „А як зі Сталінградом"? Вчитель: „Що ви тут балакаєте — це все пропаганда. Росіяни хочуть окупувати Францію, а лише Америка цьому перешкоджає".

Або: директор школи виганяє зі школи талановитого, але бідного хлопця за те, що він сумнівався в тому, що Совєти спричинилися до перемоги альянтів. Вкінці цього хлопчину замордовує помилково американський агент, замість видного комуніста. Цей американський „злочинець", ледве врятувався від обуреної дітвори, яка сиділа в кіні та жувала капіталістичну „кавгуму".

А в кінці в цьому ж фільмі „Вперед, відважні" бачимо, як американці зачиняють школу, бо потребують будинок під казарму. Як правило, буває так у цілому світі, що дітвора кричить „гурра" з радощів, що не буде науки. Але на совєтському полотні зовсім інакше. Дітвора, обурена вчинком американців, демонструє завзято проти „варварства імперіялістів".

„Блєде керлє" (дурні шибеники) вирвалося якомусь шестилітньому глядачеві під адресою „демонстрантів". Хто такий? — спитався негайно один з членів Педагогічного відділу. — Ясно, що американці, — відповів без надуми шестилітній глядач.

Не менше „захоплюючим" є фільм „Червона хустка", автора якого, Сергія Михалкова, нагороджено трикратно нагородою Сталіна.

Валерій, тринадцятилітній зманірований, але талановитий юнак, є проблематичним героєм цілої драми. Його батько, директор фабрики, та мати, яка є інженером, мають як на совєтські обставини дуже вигідне життя, але працюючи зранку до ночі для совєтського народу, не мають часу на виховання сина.

І цей самий совєтський народ, осуджує Валерія, бо він попросив свого батька дозволити йому поїхати батьковим автом до свого приятеля, тому, що на дворі падав дощ. Тим більше, що Валерій був уже покараний. Його виключено було з „піонерів" за те, що він не мав охоти брати участі в редагуванні стінної газети. Але під натиском батька, він просить, щоб його знову прийняли, до „піонерів". А до цього батько промовляв як самий „батько": „Хто в своїй молодості не навчиться цінити червоної піонерської хустки, той не вмітиме пізніше цінити партійного білета". Але „піонери" тверді. Вони підносять ще один запит, а саме, чому Валерій вдома із своєю „бабушкою" „дурака валяє", а своїй молодшій сестрі Маші не хоче допомогти в науці. Щойно, коли „юноша" дав доказ, що він „бабушку" та Машу цінить не менш за піонерську хустку, приймають його діти назад у свій гурт. А Маша, хоч його рідна сестра, не така, як „вредний мальчішка". Вона тільки розкривши 1 травня свої пролетарські повіки, каже до нововаверненого брата: „Я мала, цієї ночі жахливий сон. Мені снилося, що ти спізнився на свято 1-го травня".

Але того, що дітвора бачить і чує в кіні, ще не вистачає. Бо для цих глядачів потворено т. зв. „Педагогічні відділи", які мають точно придержуватися „інформаційного матеріялу", і за вказівками, поданими в ньому, відповідно повчати та інформувати молодь. І такі „педагоги" беруть обов'язково участь в усіх сеансах, призначених для дітей. А часто після закінченого сеансу, задержують ці „педагоги" дітвору в кіні, щоб належно „пояснити" те, що вони бачили та чули.

Але, якщо совєтські фільми мають такий самий вплив на німецьку молодь, як совєтські генерали та енкаведисти на сполегливість східньо-німецької поліції, що виявилось при подіях 17 червня ц. р., — то німці можуть спокійно спати.

Нестор

Лев Ясінчук

ШКІЛЬНА ОСВІТА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(2)

Можна сумніватися, чи з переходом українських земель під Польщу (1569 р.) поза церковними школами, існували які інші. Навіть шляхетська молодь, якщо не виїздила за границю на науку, то мусіла вчитися в польських-протестантських, а частіше в єзуїтських школах в таких українських містах, як Львів, Перемишль, Ярослав, Луцьк, Замість, Берестє, Кам'янець, Бар, Вінниця, Хвастів та ін.

Все ж таки найшлися деякі вельможі, що розпочали заходи для оборони православної віри, що в той час, утотожнювалася з українською національністю. Вони основували школи, піддержували наукових робітників, підсилювали наукове життя.

Константин Острожський відкрив на власний кошт школу у Володимирі, а в короткому часі після того (1570 року) славну школу (академію) в Острозі на Волині, звану „троязичним ліцеєм" (бо вчили в ній трьох мов — церковно-слов'янську, грецьку й латинську*). Звали її теж греко-слов'янською академією. Академія гуртувала вокруг себе письменників і вчених богословів (Герасим Смотрицький, Христофор Бронський, Дем'ян Наливайко, Клирик Острожський та ін.). Вчили в ній визначні вчені не тільки православні, але й такі професори неправославні, яких усунули з польських шкіл, н. пр. славний математик, філософ і астролог (астроном) Ян Лятос з краківського університету, що то „новий календар зганьбив і друком довів, що він не вільний від помилок".

Острозька школа була заразом зразком для інших шкіл. В 1588 р. епископ Теодозій Лозовський заснував у Володимирі греко-слав'янську школу беручи для неї з Острога двох бакалярів. Заснували теж школу у Турові (1577), Слуцьку (1580), Дермані. Всі вони мали на меті скріпити православ'я й перешкодити відступництву — від віри й від української національности. Діти Острозького спольщилися, про школу не дбали й вона впала. Тоді головна освітня діяльність перенеслась до монастиря в Дермані.

Роля Братств

Коли ряди магнатерії проріdли, тоді оборону українства підіймає міщанство зорганізоване у своїх **братствах**.

Найстарше братство, що про нього зустрічається згадка вже 1463 р., було львівське ставропигійське братство**) при церкві св. Успення (зв. „Волоською"). Належали до нього не тільки міщани, але й дехто з української шляхти, а навіть селяни.

За зразком Львова основували міщани братства й по інших містах, як Перемишль, Ярослав, Городок, Рогатин, Комарно, Галич, Немирів, Стратин, Гологори, Межибоже, Сатанів, Кам'янець, Замостє, Холм, Пинськ, Луцьк, Берестє й навіть Вильно. Кожне братство — попри свою іншу діяльність — основувало й вело школу для українських дітей, в потребі закладаючи при ній бурсу. Ці школи конкурували до деякої міри з польськими єзуїтськими колегіями, що були осередками польщення на Україні. По Україні пішов клич монаха Вишенського з гори Афон „до всіх обще в лядськой землі живлящих": „Не надійтеся на пани, в них же ність спасенія".

Братчики закладали школи, як записано „для научування дітям всякого добра, аби не був рід їх наче безсловесний задля ненаученя". Підо впливом західніх течій гуманізму, реформації та єзуїтських шкіл розбуджувалося в народі бажання до освіти, наростала потреба підвищувати загальний рівень знання. То ж і перемиський єпископ, Михайло Копистянський, писав до львівського братства, що важна річ нагодувати голодного, але ще важніша — наситити його духовою стравою, шкільною наукою.

Найстаршою й найкраще уладженою була „грецько-слав'янська" школа (або „гімназія") при львівському братстві, заснована серед незвичайно піднеслого настрою міщанства 1586 р. Як школа ліцеального типу, вона постачала вчителів для інших шкіл. Вчили в ній визначні сили, як Елеасонський епископ Арсеній, що 1591 р. видав граматику грецької мови („Аделфос"), Лаврентій і Степан Зезаній, Юрко Рогатинець та інші. Після пробування в школі в товаристві дітей інших суспільних верств, українська шляхта не була така гордовита супроти селян чи міщан, як н. пр. польська шляхта. Це було теж причиною, що українські шляхтичі легко порозумівалися з козацтвом і входили в поважному числі до Запорожського Війська.

Від 1632 р. ця школа почала хилитися до упадку; та на щастя — на той час виріс Київ на культурний осередок.

Деякі з шкіл підтримували й царгородські патріярхи, особливо львівську школу, в переконанні, що рятують від упадку грецьку освіту. Деякі школи були твором світських і духовних установ, а деякі піддержували теж магнати й достойники, як н. пр. львівську школу епископ Гедеон Балабан, що крім того основав гімназію в Стратині (біля Рогатина).

Живий культурний рух пробудився, коли в 1599 р. став архимандритом Печерської Лаври Єлисей Плетенецький, який заснував видавництво книжок, набуваючи друкарню й закладаючи для її потреб фабрику паперу в Радомишлі.

За прикладом Львова, оснувалося в Києві на Подолі Богоявленське Братство, що швидко об'єднало міщан, шляхтичів і духовенство. Приступив до нього і гетьман Петро Конашевич Сагайдачний з усім Запорожським Військом, що немов брало братство в опіку.

В 1615 р. основали при цьому братстві школу, а першим її ректором був пізніший київський митрополит, Йов Борецький. Вже в своїх перших початках була ця школа гордощами України. Коли **архимандритом** Печерської Лаври став Петро Могила, він заснував при тому монастирі колегію (1631), надаючи їй характер західньо-европейської школи. З погляду науки ця колегія не уступала заграничним, ні польським колегіям. Викладова мова в тій школі була латинська, тому в добі наростання цековної унії колегія розбуджувала до себе недовір'я.

*) Згодом учили там граматики, реторики, діялектики, стислих наук — аритметики, геометрії, астрономії та музики.

**) Титул „ставропигійське" братство враз з автономією для нього й повну незалежність від митрополії, тільки безпосередньо від царгородського патріярха, надав тому братству 1586 р. антіохійський патріярх Иоаким, а права ці закріпив і поширив царгородський патріярх Єремія. В ділянці культури добуло братство особливу заслугу виданням 1574 р. першої друкованої книги на галицькій землі, „Апостол", а 1612 р. виданням книжки „Буквар язика словенського" та дешевих „Часовників шкільних". Згодом друкувало братство церковні книги й шкільні підручники не тільки для України, але й для Молдави та інших балканських країв.

ПОЧАЛАСЬ АКЦІЯ НОВОГО ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Закон про допомогу втікачам, що його недавно ухвалено, дає початок новій акції масового переселення до ЗДА. Це ж бо поза нормальними квотами, що їх окреслює загальний іміграційний закон, до ЗДА впродовж найближчих трьох років зможе переселитись понад 200 тисяч нових імігрантів. Значить, поза звичайними квотами наша країна в найближчих трьох роках прийматиме кожного року більше як 70 тисяч імігрантів, тобто коло 6 тисяч місячно або, іншими словами, кожного тижня прибуватиме один корабель із новими імігрантами.

Для цієї акції треба бути приготованим. Тож і тепер ведеться впорядкування процедури цієї іміграційної акції як тут у ЗДА, так і в Европі та Азії. Закон визначає докладно, хто може бути переселений в рамках цієї акції, і тому мусять бути відповідно поширені консулярні бюра ЗДА, щоб могли ці нові завдання виповнити. Також і на американському терені треба буде, згідно з законом, перевести докладну контролю спонворства для новоприбуваючих. Закон вимагає, щоб на кожну особу, чи на одну родину був виставлений ашуранс, підписаний американським громадянином для даного аплікацта з запевненням для цього аплікацта та його родини помешкання і праці, з означенням винагороди та з заявою спонвора, що він не допустить, щоб аплікант, після прибуття до ЗДА, став суспільним тягарем перед тим, поки отримає громадянство.

Для переведення вже цих загальних постанов потрібно людей і відповідного правильника. І хоч закон уже всилі, але він ще не має опрацьованої процедури, і тому офіційно діяльність, яку окреслює цей закон, ще не провадиться.

Але акція вже почалась. Передусім, як уже ЗУАДК заявляв у своїх комунікатах, усім аплікантам по всіх країнах, які охоплює закон, треба негайно зареєструватися в консуляті ЗДА. У країнах, де є Представництва ЗУАД Комітету, українські аплікан ти повинні зголоситись. Представництва ЗУАДКомітету, як агенції, які співпрацюватимуть з урядом в акції переселення, дадуть аплікантам усі поради і поміч, а також будуть посередничати у полагодженні справи в урядових інстанціях. Зголошення аплікантів треба перевести негайно, щоб опісля не було жалів, що не вистачило віз. Консулярні уряди працюють в упорядкованій системі і всі справи полагоджують в порядку зголошення. Хто скоріше зголоситься, того справа скоріше буде полагоджена і він матиме більші вигляди на одержання візи.

До консулятів, як і до наших Представництв, повинні звернутися також ті особи, які вже там зареєстровані і чекають на чергу. В консулятах треба вияснити, чи ці аплікантн матимуть змогу користати з постанов нового закону. Вже відомо, що особи, які зареєстровані в консулятах як Ді Пі й приділені до секції „3 сі" закону про переселення Ді Пі з 1948 року, з нового закону про переселення не користають. Ці так звані „трицетники" йдуть по давній лінії й справу їх переселення полагодять консулі на основі попереднього закону в рамках контингенту.

Також почалася акція на терені ЗДА. Идеться про те, щоб здобути якнайбільше громадян, які хотіли б стати спонзорами для нових українських імігрантів. Як подано вище, ще не усталено процедури для нового закону і нема відповідних формулярів для виставлення ашурансу. Але ЗУАДК проголосив у пресі заклик і подав текст заяви, щоб ті американські громадяни, які бажають спонзорувати нових імігрантів, подали цю заяву до канцелярії ЗУАДК, а опісля вони отримають відповідні формуляри для офіційного виповнення.

Ця акція вже має успіхи. Деякі громади вже поспішили заявити, що вони в цілості приступлять до переселенчої справи. Наприклад, зголосили свою участь в акції, громада в Гренд Репідс, Мішіген, з головою Відділу УКК д-ром Р. Вересом, громада в Честері, Пенсилвенія, Об'єднаний Комітет в Омага, Небраска, громада в Рачестері через свого адвоката п. Андрусина, громада в Лорейні через п. Дмитра Величка. Допомоговий Комітет у Ню Гейвені через п. Дмитра Шевчука „запотребував" десять нових імігрантів і окремо через п. Михайла Дуду, о. Д. Савка з Рому, Ню Йорк, зголосив, що його парафія готова зайнятись сиротами, а крім того окремі громадяни, як п. С. Стиран із Гавзатаніку, Масачусетс, Іван Федорович у Вест Варвік, Род Айленд, Данило Пісецький з Балтімору, Ілля Турик з Ню Йорку і багато інших, яких усіх годі вичислити у статті. Управа ЗУАД Комітету щиро дякує всім зголошеним і запрошує й інші громади та громадян до співпраці. Список добровольчих спонзорів для нових імігрантів буде поданий до відома у пресі. Є багато теж запитів про те, як буде з оплатою коштів переселення. Ці кошти будуть оплачувати самі переселенці. Вони матимуть змогу отримати на цю ціль довгореченцеві та безвідсоткові позички.

Ще раз звертаємось до нашого громадянства: не занедбувати цієї важливої справи. Наші аплікантн мусять негайно зареєструватись в консулятах ЗДА і в наших Відділах на місцях у різних країнах, а громадяни — українці у ЗДА мусять якнайскоріше зголосити свою готовість спонзорувати переселення нових імігрантів-українців.

У всіх справах просимо звертатись до Головної Канцелярії ЗУАДКомітету у Филаделфії на адресу:

UNITED UKRAINIAN-AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
Q. O. Box 1661, Phila. 5, Pa. USA

Пригадуємо, що скора дія дає більші успіхи. Тож не гаймо часу!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Німеччині

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ НА ВИСТАВЦІ В ҐАВТІНҐУ

В липні цього року відбулася виставка, присвячена 1,200-річним роковинам місцевости Ґавтінґу коло Мюнхену. На ній був відділ, в якому виставили свої праці пацієнти державної санаторії для чужинців. В цьому відділі виставляли й українці. Кімната цього відділу справді українська. В першій хвилині впадають в око килими, чудові українські гуцульські килими, здається, немов привезені щойно з Косова. В одному з кутів кімнати стоїть дерев'яний варстат, на якому п. Полєк, уродженець нашої Гуцульщини, продукує їх, та навчає цього мистецтва своїх учнів. На сьогоднішній день курс килимарства нараховує 20 учнів, в більшості не-українців. На столах порозкладані всякі речі. І чого тут немає! І барвисті з мистецькими взорами, дбайливо викінчені різьблені альбоми, насетки, хрести і тризуби, гуцульські писанки, а понад усім — наші вишивки. Є ось-так посеред Німеччини можливість оглядати всю красу українського народного мистецтва, полтавських і бойківських взорів, гуцульської різьби, килимів тощо.

В кімнату входять чужинці. Оглядають, прихвалюють і питають про ціну. Деякі купують та з вдоволеним обличчям несуть додому, раді, що за кілька марок набули щось своєрідного. Чи знають вони, скільки зусиль, недоспаних ночей і зідхань, кволої, туберкульозою знесиленої жінки, творили цю цяцьку? Думаю, що їм це не цікаво.

Однак ми про це не смієм забувати.

В Голляндії

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР В АМСТЕРДАМІ

Щоб пригадати голляндцям про себе, а українцям дати нагоду послухати рідні пісні (яких вони давно не чули), ініціятивний гурток українців Амстердаму влаштував 27 червня ц. р. український вечір музики, пісні та танку. Вечір відбувся в одному з найкращих ресторанів „Де Коон" у центрі міста на площі Рембрандта.

Вечір відкрив привітальною промовою Голова Об'єднання Українців у Голляндії п. Мінцінський. Потім славнозвісний голляндський хор (школи д-ра М. Антоновича) з Утрехта, хоч і не в повному складі, проспівав наш національний гимн „Ще не вмерла Україна", „Почаївська Божа Мати" й інші народні пісні. Враження було таке, що співають не голляндці, а справжні українці. З черги пані Оксана Копач, сопрано, виконала „Ой не світи, місяченьку", „Дивлюсь я на небо". П. Маргарита Ліскова, в українському одязі, співала наші жартівливі пісні. П. В. Нечипоренко-Кримський співав попурі з українських пісень. Саня Пустильників, віртуоз балалайки, здивував гостей своєю технічною майстерністю у виконанні різних варіяцій з українського пісенного репертуару.

В Арґентині

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ СОЮЗ В БУЕНОС АЙРЕСІ

28 червня ц. р. в Буенос Айресі відбулося урочисте відкриття Українського Демократичного Союзу. Урочистість відбулася в домівці місцевого Литовського Клюбу. Серед численних гостей були присутні представники поневолених Москвою народів — грузини, литовці, естонці, латиші, хорвати, словінці і інші.

Урочистість відкрив голова Українського Демократичного Союзу І. Омельченко. Інж. Коваленко виголосив глибокий змістом реферат еспанською мовою, в якому були з'ясовані демократична плятформа і ідеологічні бази УСД. Ще повніший реферат з боку історично-ідеологічного українською мовою виголосив голова УСД І. Омельченко. Заступник голови УДС сот. П. Шмалій відчитав цілу низку листовних привітань від різних осіб і організацій. В своїх промовах тепло вітали УДС присутні представники поневолених Москвою народів. З усним привітом виступив також бувший член Української Національної Ради п. Сніжний.

Після офіціяльної частини свята відбулося чайне прийняття для гостей і членів УДС, сполучене з виступами місцевих артистичних сил.

Український Демократичний Союз в Арґентині, як спадкоємець ідей бл. п. С. Петлюри, цілковито стоїть на плятформі моральної і матеріяльної підтримки Української Національної Ради.

ВИСТАВКА КАРТИН ЛЬВА ГРИЦАЯ

Мистецька виставка картин маляра Льва Грицая відбулася не так давно в Кордобі (Арґентина). Виставка відбулася в арґентинському клюбі „Сальон де Актос" та репрезентувала 33 картини мистця. Це вже друга виставка Льва Грицая. Перша відбулася в 1952 році, на якій було виставлено 28 картин. Як перша, так і друга виставки мали великий успіх серед українців і арґентинців. Завдяки цьому успіхові український мистець одержав чималу моральну та матеріяльну підтримку від федерації учителів і професорів католиків, зокрема від голови федерації п. Де Ля В'яна.

В Бразилії

ВИНЯТКОВО ЦІННЕ ЗАПОЧАТКУВАННЯ

29-го червня драматичний гурток Куритибської філії Хліборобсько-Освітнього Союзу виявив і здійснив винятково цінну ініціятиву. Того дня гурток на оновлення технічної бази видавництва „Хлібороб" передав із зароблених ним грошей 1000 крз. Це люди, які самі несуть в гущі українських поселенців культуру і дбають за їх свідоме національне виховання, водночас піклуйчись за розвиток рідного друкованого слова. Драматичний гурток Куритибської філії ХОС'у дійсно започаткував справу, що має величезне значення для всієї нашої громади.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕНИК У БРАЗИЛІЇ

Цими днями приїхав з Риму до Бразилії Всч. о. Северо Прийма, який пробувши чотири роки в Вічному Місті на богословських студіях в університеті Пропаґанди, вернувся в свої рідні сторони. Як відомо, о. Север є сином відомого нашого громадянина з Ірасими п. Михайла Прийми й рідним братом нашого ген. вікарія о. Кл. Прийми. Цього року в місяці травні о. Север дістав священичі свячення з рук Ексц. Преосв. Бучка й свою першу Сл. Божу в Римі відслужив на гробі блаж. Пія Х. Свою примiцію в рідній Ірасимі Всч. о. Север Прийма відправив торжественно 22-го серпня.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАРОХІЯЛЬНОГО ДОМУ В УНІОН ДА ВІТОРІЯ

Церковна громада в місті Уніон да Віторія молода. Числить за собою ледве декілька років, а вже може похвалитися гарною стилевою церквою, що її посвячено тому три роки, а тепер, заходами неструдженого пароха о. Венедикта Мельника ЧСВВ, поставлено просторий парохіяльний дім з усім потрібним устаткуванням та урядженням. Посвячення відбулося 28-го червня, в неділю, при співучасти кількох священиків. З цієї нагоди відправив торжественну Сл. Божу о. ген. вікарій Кл. Прийма, а змістовну проповідь про важливість цієї події виголосив о. Микола Іванів — ЧСВВ, прудентопільський ігумен. Після Служби Божої процесійно вирушив нарід із церкви до дому, а акту посвячення довершив Всч. о. ген. вікарій. Після посвячення відбувся фестин.

ВІСТІ З НТШ

НАУКОВИЙ З'ЇЗД

Спільна Підготовча Комісія НТШ і УВАН-у встановила дату Українського Наукового З'їзду, скликаного для відзначення 80-ліття з дня заснування НТШ й 35-ліття з дня заснування УВАН-у.

Науковий З'їзд відбудеться в Ню Йорку в днях 26 і 27 грудня 1953.

Ближчі подробиці будуть вкоротці оголошені.

ІСТОРИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Заходами Історично-філософічної Секції НТШ в Ню Йорку відбулася дня 27 червня 1953 в приміщенні готелю „Ню Йоркер" Конференція Істориків. Проф. д-р Олександер Оглоблин виголосив доповідь на тему: „Новгород-сіверський патріотичний гурток 1780-1790 років (студія над українським автономізмом кінця 18-го ст.). Проф. д-р Микола Чубатий говорив про „Розуміння української національности в історичному розвою". Д-р Петро Ісаїв поділився з учасниками Конференції вислідами своїх дослідів над Моравським походженням християнства в Україні. Усі три доповіді викликали жваві дискусії.

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Дня 25 квітня 1953 відбулося засідання Комісії Економічних Дослідів під головуванням проф. Миколи Величківського. Д-р Юрій Рибак зачитав доповідь про економічну сторінку Берестейського договору, а інж. В. Михайлюк займався питанням системи і способів нарахування заплати в Америці.

Дня 9 травня 1953 проф. д-р Олександер Архимович виголосив доповідь п. н.: „По наукових установах Еспанії" (університети та агрономічні наукові установи). Дня 30 травня 1953 проф. д-р Любов Зофійовська реферувала про „Деякі важливі питання з ембріології квіткових рослин".

Чергова серія наукових доповідей відкривається у вересні ц. р.

ДІМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Перебудова дому мала бути закінчена в перших днях вересня ц. р., але страйк перевозових робітників в Ню Йорку примусив припинити часово роботу в серпні.

Жертви, що напливають на Дім Культури, не вистачають на готівкове покриття коштів перебудови та сплату гіпотечних рат, асекурації й інших оплат. На кошти перебудови НТШ затягнуло в серпні ц. р. короткореченцеву позику в сумі 4,500 дол. і буде примушене позичити ще раз таку саму суму в вересні ц. р. Віддання будинку до призначеного вжитку не зможе наступити перед жовтнем ц. р.

5,500 добровільців відбудовують оселі, знищені буревієм

Флінт, Міш. — 5,500 добровільців у суботу і неділю відбудували майже половину будинків, які знищив був буревій у червні цього року. При кінці цієї гуртової безкорисливої праці добровільці спровадили музику і бавилися при її звуках. Буревій знищив 400 будинків, з чого вже 200 вповні відбудовано, в тому числі 100 домів треба було відбудувати від підвалин до даху. Потрібний на відбудову матеріял дали асекураційні товариства та Червоний Хрест. В цьому буревію згинули були 116 осіб, а 900 були поранені. Найбільшу шкоду мав тоді фармер Томас Генсель, який втратив жінку та четверо дітей. Добровільці поставили йому новий дім, в якому він живе з своєю матір'ю. Дім Вілбера Френкліна перекинув буревій немов пуделко з-під сірників, а його жінка втекла з трьома легко пораненими дітьми. Його дім майже відбудований впродовж однієї ночі.

Леґіоністи про скорочення на видатки для повітряних сил

Ст. Луїс, Мо. — У Ст. Луїс відкрився у понеділок крайовий, 35-тий, з'їзд Американського Леґіону, на який прибули 30,000 осіб — делеґатів та їхніх дружин. Ще перед відкриттям нарад, серед учасників з'їзду чулися гарячі розмови на тему схваленого бюджету Повітряних Сил, — при чому висловлювано незадоволення доконаними скороченнями. Голоси незадоволених представляв бувший швидкісний летун та голова Леґіонової Комісії Повітреплавства, полк. Р. Тернер, з чим не погоджувались інші діячі-леґіоністи, а серед них республіканець із Пенсилвенії, сенатор Е. Мартін. Сен. Мартін вказав на те, що президент Айзенгавер сам визначний вояк, який зважав на військові потреби, коли погодився скоротити бюджет Повітряних Сил. Окрім призначених для Повітряних Сил 39,000,000,000 долярів, ще лишилось для них багато невидаткованих коштів з минулого року, які зможуть покрити необхідні видатки у цій ділянці, — твердив сенатор.

● Як підраховують федеральні установи, до кінця цього року, число приватних авт в ЗДА зросте до 45 мільйонів. — Вантажних авт буде тоді біля десяти мільйонів. Це становить значний зріст — біля трьох відсотків — в порівнянні з минулим роком.

Зі Спорту

„ТРИЗУБ" ФИЛАДЕЛФІЯ — ЧЕМПІОНОМ ПІВДЕННО-СХІДНІХ СТЕЙТІВ

Щоб остаточно зреалізувати плян ігор за футбольне першенство ЗДА, УСТ „Тризуб" піднялося організації турніру за чемпіонат південно-східніх стейтів, який мав відбутися 29 та 30 серпня і вирішити, хто має змагатися із чемпіоном півночі — „Левами". На бажання УСК — Ню Йорк пересунено дати турніру на 22 та 23 серпня, бо 30-го серпня хор „Думка" влаштовує прогулянку кораблем, в якій УСК більше заінтересований, ніж у футбольному турнірі. На цю зміну, запропоновану УСК, погодились всі запрошені учасники турніру, а саме: „Січ" — Елизабет, „Стріла" — Трентон, „Дніпро" — Балтимор та організатори турніру.

В суботу 22 серпня випала чудова погода. Господарі вітали гостей із Елизабету, Трентону та Балтимору, але ніяк не могли діждатись УСКівців з Ню Йорку. Не прибули вони й на другий день турніру. По святочному привітанні, відкриттю промовою голови „Тризуба" п. Савчака та спільним трикратним „слава" всіх змагунів учасників, приступлено до самих змагань, що відбувались за вильосуваним порядком ігор, кожний з кожним, по 60 хвилин (30—30).

„СІЧ" — „СТРІЛА" 1:0

Змагання, на перший погляд, були досить завзяті. Молода дружина Трентону до кінцевого свистка гідно боронилася, відбиваючи всі намагання „Січі" здобути ворота. В другій півгрі Маркусь стріляє одинокі ворота, добиваючи із свого карного удару. З насолодою можна було приглядатись грі завдяки швидким комбінаціям „січовиків" короткими подачами, які все таки під воротами разбивались на твердій обороні та воротареві „Стріли". Одним із найнебезпечніших напасників „Січі" виявився Вітюк, який вирізнявся з-поміж усіх у часі цілого турніру. Дописала теж оборона „Січі" зі змагунами Олинцем, Лютаком та Маркусем. Ціла команда „Січі" дуже добре розуміла себе на грищі на протязі цілого турніру.

„ТРИЗУБ" — „ДНІПРО" 0:0

Більша частина глядачів прийшла приглядатись цим змаганням, що відбувались рівночасно із зустрічею „Січ" - „Стріла". Глядачі заохочували змагунів „Тризуба" здобути хоч одні ворота, однак, не зважаючи на їх сильну перевагу, це їм не вдалося. Воротар „Дніпра" Михайлів врятував честь своїх співзмагунів, вдержавши вислід 0:0.

Треба відмітити, що „Дніпро" грав у десятку, а опісля із позиченим змагуном від „Тризуба" Гарасимовичем. В „Дніпрі" вирізнявся Михайлів, Дахнівський, та Кашавка.

Після півгодинної перерви приступлено до другої пари змагань, що теж відбуваються рівночасно.

„СІЧ" — „ДНІПРО" 3:0

Перша половина при легкій передачі „Січі" не дає їй закріпити цього воротами. В другій півгрі, а головно в останніх 15-ти хвилинах „Січ" докладає всіх зусиль, щоб здобути ворота. Лютак здобуває перші ворота з карного копу, і наступи „січовиків" прибирають на силі та скорості. Тоді, як у сусідньому грищі „Тризуб" здобуває вже шості ворота, Федишин здобуває другі а Сохан підносить вислід 3:0.

„ТРИЗУБ" — „СТРІЛА" 8:0

Господарі дають багато вражень своїм симпатикам по нерішених змаганнях із „Дніпром" і обдаровують представників Трентону вислідом 8:0. Ворота для „Тризуба" здобули: Світенко — 1, Марчук — 2, д-р Павлічка — 1, Кобилянський — 2, Грицуляк — 1, Я. Козак — 1. З-поміж усіх вирізнявся Гарасим та Королик на обороні і криловий Світенко.

На недільні розривки залишаються дві цікаві зустрічі, що рішатимуть перші і третє місце. Дехто із симпатиків футболу ще вірить в приїзд УСК — Ню Йорк на неділю, але даремно. Дехто завважує, що УСК зрезиґнував з участі в турнірі тому, що не мав виглядів здобути першенства. Але чи це правда? Провід УСК напевно вневдовзі дасть виснення, чому вони не приїхали тоді, коли самі запропонували, і чи справді зайшла така велика подія, що перешкодило їм взяти участь в грах за першенство ЗДА.

Господарі приготовили малу гостину — вечерю для всіх гостей у власній домівці, де при столах світило пусткою місце, призначене для УСК — Ню Йорк. Після вечері промовляли п. п. Бойцун (Трентон), Квас (Елизабет) та Михайлів (Балтимор), дякуючи організаторам за взірцеву відготовку турніру та їх великий вклад праці і гроша. Коротка забава не перешкодила змагунам у відпочинку, що ждав на них у готелі п. Яремка.

В неділю, після спільного обіду, всі команданти виїхали знову на зелену мураву вирішати, кому пощастить зустрінутись із „Левами" з Шикаґа.

„СТРІЛА" — „ДНІПРО" 4:3

Змагання надзвичайно цікаві та завзяті. „Стріла" веде в першій половині 1:0. Опісля гра вирівнюється і виглядає, що нерішена 3:3 залишиться до кінця. Але остання хвилина приносить переможні ворота для „Стріли" і третє місце в турнірі. Ворота для „Стріли" здобули: 2, Ю. Головчак — 1, Мицавка — 1, для „Дніпра": Дахнівський, Ликтей, та Гончак — по одному.

„ТРИЗУБ" — „СІЧ" 2:1

Це рішальні змагання за чемпіонат. Змагання дуже жваві й нервові. Вже в першій хвилині Павлічка здобуває провадження для „Тризуба". Після накиненого спочатку темпу гри, „Січ" отрясається з переваги і за всяку ціну старається вирівняти. З карного копу Гарасим здобуває другі ворота для „Тризуба", і такий вислід залишається до половини. В другій півгрі „Січ" концертує прекрасними короткими подачами та швидкими комбінаціями. Вітюк, один із найнебезпечніших напасників, пробивається і здобуває перші ворота для „Січі". Не зважаючи на всі старання та перевагу над „Тризубом" у другій півгрі „Січі" не пощастило бодай вирівняти висліду. Змагання були переможні для „Тризуба", однак „Січ" залишила дуже приємне враження і здобула собі широку симпатію у глядачів.

По закінченні турніру п. Р. Савчак довершив у домівці „Тризуба" святочного вручення грамот переможцям та учасникам, що зайняли місця в такому порядку: 1) „Тризуб" — першун східних стейтів, 2) „Січ" — Елизабет, 3) „Стріла" — Трентон, 4) „Дніпро" — Балтимор.

Я. П.

ЗУАДКОМІТЕТ ПОЧИНАЄ НОВУ ПЕРЕСЕЛЕНЧУ АКЦІЮ

Слідуючі родини з Німеччини прохають американських українців допомогти їм переселитися до ЗДА на основі нового іміґраційного закону з 1953 року.

Потрібно для цього забезпечення праці і мешкання або так звані ашуранси.

ЛИСТА Ч. 1.

Балюк Грогорій;
Башуцький Іван;
Башуцька Магдалина;
Берташ Павло;
Білас Михайло;
Бочонок, Степан;
Боднар Володимир;
Бондаренко Микола, Емілія, Ірина, Володимир, Люба;
Буґера Микола, Бабета, Моніка, Еріка;
Бурбуляк Федір, Марія, Василь, Стефанія;
Хабін Стефан і жінка;
Харченко Віктор, Татяна, Ніна, Олександер;
Харр Олександер, Марія, Володимир;
Хомутник Михайло;
Чернецький Анна, Борислав, Володимир;
Черепин Марія, Ольга, Андрій;
Чорній Данило, Марія, Стефан, Микола, Петро;
Данилишин Василь;
Давиденко Микола, Олександра, Анатолій;
Димченко Іван, Параска;
Демчук Степан;
Демко Катерина;
Деркевич Ілько, Марія, Олена, Ольга;
Дутчук Петро, Тереза;
Двібородчин Ілько;
Двигун Василь, Людмила, Юрій, Ельвіра, Анатолій;
Євтенко Стефанія, Іванна, Лідія, Олена;
Филенко Олександер;
Филипович Петро;
Ґнап Роман;
Гальчук Василь, Анастасія, Стефанія, Катерина;
Гарас Стефан, Кунікунда, Стефан;
Гаукалюк Михайло, Марія, Микола, Татяна, Петро;
Гавриленко Петро, Марія, Петро, Галина, Левко;
Гіча Дмитро, Марія, Богдан;
Гірняк Стефан, Стефанія, Орест, Мирон;
Головатий Іван, Ліна, Петро, Роман;
Гриценко Стефан, Анна;
Грицевич Марія;
Грицевич Стефанія, Василь;
Грик Михайло;
Губицький Іван;
Губицький Катерина, Марія, Ірина, Михайло;
Гуґлін Микола, Катерина, Микола, Володимир;
Гуменюк Іван, Тереза, Йосиф, Христина;
Ґульчицький Микола, Марія, Микола, Маріян;
Яроцький Пилип;
Євдокименко Зеновій, Марія, Паша, Ніна;
Каглан Павло;
Катрич Василь;
Кіян Борис;
Клиновський Стефан, Марія, Олександра;
Ковальчин Гринь, Ольга, Володимир, Мирослава, Галина;

Щоб запевнити приїзд цим родинам, треба, щоби американський громадянин підписав заяву, що він має працю і мешкання для нових іміґрантів та займеться їх приміщенням у ЗДА.

Всі інші заходи зробить ЗУАДК.

Зголошення і запити просимо слати до головного офісу ЗУАДК.

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5, Pa.
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

Поомертна Згадка

ГРИГОРІЙ РИБАЧОК, член від.. 422 УНСоюзу в Филаделфії, помер 27. серпня 1953 р. Покійний походив зі села Терпилівка, пов. Збараж, Україна. Був членом УНСоюзу 40 літ, спершу в Т-ві „Любов", відд. 45, а опісля в Т-ві „Карпатська Україна", відд. 422. Був примірним українцем і патріотом. Полишив у смутку і горю дружину Теклю, доньку Антосю Свистун, синів проф. Онуфрія Рибачок, д-ра Теодора Рибачок, та 5 внуків. Похорон відбувся 31. серпня з похоронного заведення. — В. И. П.!

Антося Свистун, секр.

ЙОСИФ НОВИЦЬКИЙ, довголітній член Бр. св. Михаїла, відд. 121 УНСоюзу, в Ром, Н. Й., помер 16. серпня 1953 р., проживши 69 років. Походив з м. Монастирська, пов. Бучач, Україна. Полишив дружину Марію і сестру в краю. Похорон відбувся 19. серпня з похоронного заведення до церкви св. Николая при участи Родини і Членів, а відтак на цвинтар Rome Cemetery. Нехай прибрана земля буде Йому пером. — В. И. П.!

О. Ґадз, секр.

ТАРЗАН, ч. 3139. Слухачі.

Ґолта вислав численних вояків під командою підватажка, щоб заскочити Орандових ютенґів, а тоді звернувся до Люпа — зрадника. Він хвалив — Ви залишетеся і святкуватимете з нами перемогу над ворогами.

— Я не можу залишитися — заперечував Люпо. — Я мушу повернутися до ютенґів, щоб мене не підозрівали, що вас остеріг.

Тарзан тихо зсковзнувся та прогойдався через дерева до табору ютенґів.